

# Anti-Pestprotocol van "De Brandaris"

Pesten en agressie op school: hoe gaan wij er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

## Algemene voorwaarden

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Ook hebben wij op school kanjertraining: een manier om met pestgedrag om te gaan
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten en ouders (in samenwerking met elkaar) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. De school moet beschikken over een directe aanpak
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is het nodig een vertrouwenspersoon in te schakelen. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren
- Op iedere school is een interne vertrouwenscontactpersoon aangesteld. Op de Brandaris zijn dat Gerda Jochems en Fokke Bakker.

## Hoe willen wij met pesten omgaan op de Brandaris?

Op school werken we met de kanjertraining. Het team van onze school is hiervoor gecertificeerd. Nieuwe leerkrachten zullen deze training ook volgen. Het gedachtegoed van de kanjertraining wordt zo gemeenschappelijk in onze school.



Het kleine Kanjerboek



Daarnaast hebben we schoolregels die regelmatig in de groepen worden besproken en gedurende het schooljaar worden er groepsregels vastgesteld. We vinden het belangrijk kinderen positief te benaderen; liever werken met complimenten dan met straf. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen, rollen in een groep, aanpak van ruzies, etc. komen regelmatig in de kring aan de orde. Er wordt gebruik gemaakt van

verschillende (samen)werkvormen als kringgesprekken, het voorlezen of vertellen van verhalen, rollenspelen en andere spelvormen.

Het voorbeeld van de leerkrachten en thuis van de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Wij volgen de leerlingen in hun ontwikkeling door ze regelmatig (2x per jaar) te bespreken met de Intern begeleider van de school. Hierbij wordt een leerlingvolgsysteem op sociaal-emotioneel gebied gehanteerd: Kanvas (Kanjer volg- en adviessysteem). Dit is ontwikkeld door het Kanjerinstituut en sluit aan op de kanjertraining. In november en april van ieder schooljaar wordt een signaleringslijst afgenomen. In groep 1 t/m 8 door de leerkracht t.a.v. alle kinderen uit de groep, en in de groepen 5 t/m 8 vullen de kinderen ook zelf een lijst in. Deze lijsten kunnen ook aanleiding geven tot een gesprek met het kind en/of diens ouders.

Bij het oplossen van conflicten gaan we uit van de "win-win" oplossingen. Deze vorm van werken geeft aan dat we allemaal verschillend (mogen) zijn. Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij de kinderen de kans geven zelf hun conflicten op te lossen. De leerkracht neemt een neutrale, leidende positie in. De oplossing van het conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van alle betrokkenen. Als de oplossing voor beiden goed is spreken we van een "win-win" situatie. Aanvullend maken we hierbij gebruik van contracten die we met de kinderen sluiten. De leerlingen geven hierbij zelf aan wat het probleem is, waarom ze bepaald gedrag vertonen, wat ze gaan doen om het op te lossen en welke sanctie volgt als ze zich niet aan de afspraak houden. Een groot voordeel van deze aanpak is dat de kinderen eigenaar van hun probleem zijn én blijven.

Leerlingen, leerkrachten, directie en ouders zorgen in samenwerking met elkaar voor de bewaking van een goed pedagogisch klimaat waarbij de nadruk wordt gelegd op "goed gedaan" en het geven van complimentjes.

### **Uitgangspunten:**

1. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we de kinderen dit al bij: *"je mag niet klikken, maar ... als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen"*. Dit wordt niet gezien als klikken.



2. Tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om pesten of agressief gedrag (bij de leerkracht) aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
3. Derde stelregel is samenwerken zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: *het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen!* Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten en directie hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

## **Schoolregels van de Brandaris**

Binnen de school hanteren wij de regels die horen bij de kanjertraining:

1. we vertrouwen elkaar
2. we helpen elkaar
3. we lachen elkaar niet uit
4. je speelt niet de baas
5. niemand is zielig

## **3-Staps Aanpak:**

Wanneer de leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten:

### **Stap 1**

proberen zij én wij er eerst zelf (en samen) uit te komen door "hou er mee op" of "ik vind dit niet leuk" te zeggen. Op het moment dat een van de leerlingen er niet uit komt kan hij/zij er voor kiezen het probleem te negeren. Helpt dit niet of lukt dit niet, dan wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd of wordt andere hulp ingeroepen. De leerkracht gaat hier gelijk op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen (bijv. na schooltijd).

### **Stap 2**

de leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen ("win-win methode") en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties.

### **Stap 3**

bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De aanpak fases treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de toedracht van het voorval, met namen van pester, gepeste en eventuele meelopers in het leerlingvolgsysteem (Parnassys) genoteerd. Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag. Ook de ouders van het gepeste kind worden geïnformeerd. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een kort verslag van dit gesprek met de gemaakte afspraken komt in het dossier te staan van het betreffende kind. Ook de ouders ontvangen een afschrift van dit verslag.

## **Consequenties:**

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste medeleerlingen komen het bij hem/haar melden) en vervolgens leveren stap 1 tot en met stap 3 geen positief resultaat op voor de gepeste. De leerkracht neemt dan duidelijk stelling omdat wij pesten niet tolereren en gaat over tot de 5 stappen uit de vervolgfase. De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk van hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering toont in zijn/haar gedrag zal minimaal 1 en maximaal alle fases doorlopen worden.

### **Fase 1**

- één of meerdere pauzes binnen blijven
- nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn

- een schriftelijke opdracht (in de pauze) zoals een opstel over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem
- pedagogisch gesprek: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind aan doet
- een gesprek met de ouders naar aanleiding van de drie notaties in het kinddossier
- een evaluatiegesprek met de ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek

## Fase 2

- een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt *nadrukkelijk* gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem
- naast de leerkracht is ook een Intern Begeleider en/of directie bij het gesprek aanwezig
- van het gesprek wordt een verslag gemaakt en ondertekend door de betrokken partijen

## Fase 3

- bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of maatschappelijk werk
- de Intern Begeleider / directie blijft betrokken en coördineert

## Fase 4

- de directie coördineert
- bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Eventueel wordt voor een tijdelijke schorsing uit de klas gekozen. De leerling is dan wel op school, maakt werk maar zit in een andere ruimte waar hij/zij onder toezicht werkt. De leerling heeft geen (buiten)speelpauze en kan ook niet overblijven. Er wordt wel gelegenheid geboden iets te eten of te drinken tijdens de ochtend.

## Fase 5

- in extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.
- de directie initieert. Hiervoor wordt binnen de Stichting Spilbasisscholen het protocol "Veilig op school" gehanteerd.

## De begeleiding

De begeleiding geven we op de Brandaris via een drie-sporen beleid:

- begeleiding van de gepeste leerling
- begeleiding van de pester
- begeleiding van de andere kinderen van de groep

### Begeleiding van de gepeste leerling:

- medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten
- huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Geprobeerd wordt de gepeste leerling in te laten zien dat je op een ander manier kunt reageren (kanjertraining)
- zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen (kanjertraining)
- de gepeste leerling in laten zien waarom een kind pest
- nagaan welke oplossing de leerling zelf wil
- sterke kanten van de leerling benadrukken
- belonen als de leerling zich anders/beter opstelt
- praten met de ouders van de gepeste leerling
- de leerling niet over-beschermen; hiermee wordt de leerling juist in een uitzonderingspositie geplaatst waardoor het pesten zelfs kan toenemen
- in overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, schoolbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk



### Begeleiding van de pester:

- praten, zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten
- laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste
  - excuses aan laten bieden
  - contract afsluiten waarin de pester aangeeft hoe hij/zij het gedrag wil veranderen (dit kan ook voor de gepeste gelden)

- in laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- straffen als de pester pest, belonen als de pester zich aan de regels houdt
- de leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de "stop-eerst-nadenken-houding" of een andere manier van gedrag aanleren

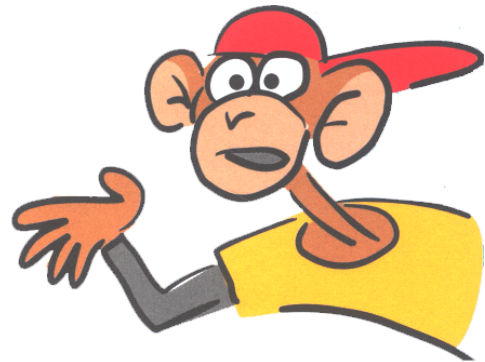


- contact tussen ouders en de school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (bijv. problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, de baas willen zijn (macht), voortdurende competitie aangaan, in een niet passende rol worden gedrukt)

- in overleg met de Intern Begeleider hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, schoolbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk.

### Begeleiding van de andere kinderen van de groep:

- de kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag (meelopers/zwijgers gedrag laten zien)
- de kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen
- de kinderen stimuleren om voor een ander op te komen
- de sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken
- samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buiten speelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar)
- de kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep
- herhalen van de school- en groepsregels
- benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn



## **Met dit pestprotocol willen alle betrokkenen op de Brandaris laten zien dat:**

- alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig mogen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen
- we door regels en afspraken zichtbaar te maken, het mogelijk maken dat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voor doen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken
- we door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan!

Dit protocol wordt onderschreven door leerkrachten, vertegenwoordigers van de ouders uit de medezeggenschapsraad en de directie.

Dit protocol wordt eens in de twee jaar geëvalueerd (staat in het jaarplan aangegeven).